Aan de colleges van de Baronie

Uw brief	Datum	Ons kenmerk
	15-12-2022	
Onderwerp	**Informatie**	**Bijlagen**
Stand van zaken opvang en huisvestingsopgave Oekraïners, statushouders en asielzoekers		-

Beste colleges,

Afgelopen tijd hebben wij als colleges van de Baronie intensief met elkaar gesproken over de opvang en huisvesting van vluchtelingen, asielzoekers en andere spoedzoekers. Afgelopen dinsdag hebben wij hier gezamenlijk standpunt in bepaald. Met deze brief kunt u dit standpunt en de voortgang afstemmen met uw raad.

Verhoogde instroom en complexe doorstroom
Het ministerie van BZK en het ministerie van J&V hebben op 29 november een nieuwe prognose voor het aantal asiel-opvangplekken aangekondigd. In heel Europa is een toename te zien van het aantal asielaanvragen. De toename in Nederland komt met name door het stijgend aantal nareizigers die na het opheffen van COVID-reisbeperkingen naar Nederland komen.
Daarnaast is ook de wachttijd bij de IND een reden om meer opvangcapaciteit nodig te hebben. Ook de doorstroom van vergunninghouders naar de gemeenten is, gelet op het beschikbare woningaanbod, een uitdaging. Op basis van de prognoses heeft het COA een besluit genomen over het aantal benodigde opvangplekken. Het COA vraagt gemeenten om voor 1 januari 2023 61.200 asielopvangplekken (nu 41.000) te realiseren in Nederland. Het aantal benodigde opvangplekken per 1 januari 2024 is in totaal 75.500.

Spreidingswet
Er is door het kabinet een spreidingswet aangekondigd die nu in consultatie is. Deze wet maakt het voor het Rijk mogelijk om op basis van een tweejaarlijkse capaciteitsraming van het COA een provinciale verdeling voor de opvang van asielzoekers te maken. Gemeenten krijgen vervolgens de gelegenheid om op vrijwillige basis, duurzame asielopvang-plekken aan te melden. Indien dit onvoldoende plekken oplevert, dan kan het Rijk overgaan tot toewijzing.

Aanpassingen voor opvang ontheemde Oekraïners
Het ministerie van J&V vraagt om een groot aantal opvangplekken voor ontheemden uit Oekraïne te blijven realiseren. De wet voor opvang van ontheemde Oekraïners wordt op een aantal punten aangepast en ook verlengd tot in ieder geval maart 2024. Landelijk moeten er 75.000 opvangplekken zijn (dat zijn er nu 67.000). In onderzoek is welke status ontheemde Oekraïners krijgen indien zij in de toekomst in Nederland willen blijven.

Opgave voor de Baronie
De gemeenten van de Baronie hebben op 16 juni met elkaar uitgesproken dat zij samenwerken in de vraagstukken rondom (tijdelijke) huisvesting, asiel en opvang 'als ware één gemeente'. Om te komen tot één plan voor de brede opvang- en wooncrisis wordt er intensiever samengewerkt, zodat we regie houden en samen meer bereiken. We werken samen aan een transitieplan, dat elke regio op 1 januari 2023 aan moet leveren bij provincie om te tonen welke stappen er gezet worden op met name de opgaven Asielzoekers en Statushouders.

De laatste prognose maakt de asielopgave voor district de Baronie groter:

- 1277 opvangplekken op 1-1-2023
- 1405 opvangplekken op 1-6-2023
- 1510 opvangplekken op 1-1-2024

Deze opgave is veel groter dan de tot op heden verkende zoektocht naar 900 asiel-opvangplekken. De komst van meer asielzoekers leidt logischerwijs op langere termijn tot een verhoogde taakstelling op statushouders. Ook vraagt het rijk de gemeenten rekening te houden met een hernieuwde toestroom aan ontheemde Oekraïners.

Inburgering, zorg, onderwijs en inkomen
Samen met de verantwoordelijkheid om locaties, woningen of opvangplekken te organiseren komt ook de verantwoordelijkheid om te investeren in de sociale componenten. Een minderjarige asielzoeker heeft bijvoorbeeld met de huisvesting in een gemeente direct recht op onderwijs. Ook deze componenten horen bij de opgave waar alle gemeenten in Nederland voor staan.

Districtelijke uitgangspunten
De colleges van de Baronie gemeenten hebben op 13 december 2022 tijdens een bijeenkomst in Oosterhout uitgesproken deze opgaven gezamenlijk op te gaan pakken. De colleges van Altena, Drimmelen, Geertruidenberg, Oosterhout, Breda, Etten-Leur en Zundert hebben aldaar besloten om in te stemmen met de volgende drie besluitpunten:

- Zich te committeren aan de districtelijke governance en aanpak.
- De voorgestelde districtelijke uitgangspunten vast te stellen en hierover de eigen gemeenteraad te informeren.
- Er wordt opdracht gegeven aan het districtelijk coördinatie- / aanjaagteam (alle programmamanagers) om vóór 1 april 2023 een districtelijk plan van aanpak op te stellen ten aanzien van de opgave van de doelgroepen opvang vluchtelingen, asielzoekers en statushouders. Zij halen ieders hulpvraag op en focussen op het oplossen en realiseren.

Hieronder treft u de uitgangspunten die na uitvoerige behandeling zijn vastgesteld:

- De principiële uitspraak dat we gezamenlijk de opgave oppakken, als ware we één gemeente. We committeren ons als district aan het voldoen aan al onze opgaven per 1-1-2025. Het gaat om:

  - Asielopvang;
  - Structureel voldoen aan de taakstelling statushouders;
  - Het tijdig realiseren van voldoende flexwoningen;
  - Het inrichten van een passende lange termijn-opvang voor Oekraïners.

- Een ieder toont maximale inspanning om tot realiseren van de totale gezamenlijke taakstellingen te komen.
- Iedere gemeente doet haar 'eerlijke deel' en geeft inzicht op voortgang. We spreken elkaar aan.
- Om dit te doen inventariseert elke gemeente in Q1 2023 welke mogelijkheden zij heeft om zelf aan haar opgaven te voldoen, of een plus te leveren binnen het district De Baronie. Deze mogelijkheden worden tevens in Q1 met alle gemeenten binnen het district kritisch besproken, om zo te komen tot een realistisch plan voor volledige invulling van de opgaven op 1-1-2025. Hierbij kunnen gemeenten elkaar een hulpvraag stellen op onderdelen van de opgave.
- Per 1/5/2023 wordt asielopvangcapaciteit (ROL) gerealiseerd in de gemeenten Oosterhout, Zundert en Breda en een tussenvoorziening voor statushouders in Breda.
- De crisisnoodopvanglocaties voor AMV-ers in Oosterhout (56) en Breda (72) worden daarmee omgezet naar reguliere opvang. Bovenstaande concrete stappen zijn het transitieplan dat ingediend wordt bij de provincie.
- De gemeenten Breda en Zundert hebben een hulpvraag gesteld om de achterstand op de taakstelling van statushouders (achterstand van 2022) over te nemen. De overige gemeenten spannen zich hier voor in.
- Daarom stellen wij de nieuwe governance in werking in alle zeven genoemde gemeenten, en maken de programmamanagers allen in Q1 2023 één dag in de week vrij om de gezamenlijke districtsopgave tot een succes te maken. Zij leveren met de ondersteuning van het programmateam en vanuit de veiligheidsregio een gezamenlijke inzet op, dat in april 2023 voorgelegd wordt aan de provinciale regietafel.

- De opgave behelst meer dan alleen voldoende plekken en woningen en dit verdient focus om de aankomende stappen tot een succes te kunnen maken. Integratie, inburgering, onderwijs en aan het werk helpen moet focus hebben, om van elkaar te leren en elkaar ook te kunnen ondersteunen, nu er door verhoogde instroom een hulpvraag kan ontstaan in een gemeente. Aan de hand van concrete casussen worden spelregels opgesteld hoe om te gaan met de financiële verdeling van middelen en de ambtelijke capaciteit.
- We werken voor het plan ook een gezamenlijke aanpak tot plaatsing van statushouders uit. Niet alleen kunnen de regionale corporaties er een bijdrage aan leveren en is het onderling 'gelijksoortig' uitruilen daarmee te bevorderen. Ook kunnen we daarmee toewerken naar een plaatsingsmechanisme vanuit de ROL's in de regio: de asielzoekers die door COA worden opgevangen in Zundert, Oosterhout en Breda zijn straks de inwoners van onze zeven gemeenten.
- De gezamenlijke aanpak tot plaatsing van statushouders komt het eerst tot uiting in een gezamenlijke samenwerking en inspanning om zo snel mogelijk de grote gezinnen op de wachtlijsten van de Baroniegemeenten te huisvesten. Hiervoor kijken we naar geschikte woningen binnen de hele Baronieregio en niet enkel naar de gemeenten waaraan het gezin gekoppeld staat en zetten we woningaanpassingen in wanneer dit noodzakelijk is om een woning geschikt te maken.

Afspraken in district Baronie

Onze ambitie is om in het district samen te werken aan robuuste en stabiele opvang- en huisvestingsoplossingen waarmee we voldoen aan de opgaven. Voldoende locaties en opvangplekken zijn daarbij essentieel. Vanzelfsprekend hebben we daarbij oog voor de zaken die nodig zijn voor een goede integratie. Denk hierbij aan inburgering, opleiding, werk en maatschappelijke ondersteuning. Met deze samenwerking zetten we gezamenlijk een stap naar voren. Uiteraard neemt daarbij iedere gemeente zijn verantwoordelijkheid en probeert ook iedere gemeente waar het kan een stap extra te zetten. Daarvoor is het belangrijk om elkaars hulpvraag goed te kennen. In het eerste kwartaal van 2023 brengen we de kracht van iedere unieke gemeente en de hulpvragen vanuit iedere gemeente samen tot één werkwijze voor de Baronie, onder het motto alleen kan je misschien sneller maar samen kom je verder.

Hoogachtend,

Namens het bestuurlijk overleg,

Dhr. M. Buijs
Burgemeester van Oosterhout

Voorzitter van het bestuurlijk overleg van de opgave Asiel, Opvang en Huisvesting